

יום ב', ט"ו בחשוון תשס"ז (06 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הרבה מחשבות עוברות בראשינו כאשר מתכננים דף, ובימים אלה – בעיקר בהשפעת פרשיות השבוע העוסקות באבות והאמהות של העם היהודי – תשומת לבנו מופנית יותר לענייני ההשגחה של הקב"ה בביצוע תכניתו לעמו. משום כך, הסיפור הזה, שהגיע אלינו היום, דחה למעמד של "נספח" את מה שהתכוונו לפרסם היום, אך כמובן גם הוא קשור לענייננו...

= **ד"ר מקס נורדאו**, ממייסדיה של ההסתדרות הציונית העולמית, שמו היה מאיר-שמחה. אבל הוא הוכר כמקס נורדאו, רופא ילדים בפריז. תמצאו בספר של פרופ' אברהם שמואל יהודה, מזרחן ירושלמי, תיאור מה הביא את ד"ר מקס נורדאו לחשוב על פתרון הבעיה היהודית בדרך של שיבה לציון.

בלילה השני של הקונגרס הציוני הראשון בבזל, נאם נורדאו בגרמנית נאום ארוך, בו שילב כמוטו פעמים אחדות את שלוש המילים הנצחיות של ירמיהו הנביא: **"ושבו בנים לגבולם"**. [שם ל"א 16] כאשר נשאל על ידי ציר צעיר מירושלים בבזל, ד"ר יהודה אז, איך הגיע אדוני אל הפסוק הזה, ועוד בעברית, והרי לא תאם את הרקע החינוכי שלו, אמר ד"ר נורדאו: את המלים האלה אני חייב למי שאני חייב לו את כל יהדותי וציונותי. אדם שאינני יודע את שמו, אדם שבעצם היה אז ילד כבן 8 או 10 שנים. ומעשה שהיה כך היה ...

לי יש קליניקה לילדים בפריז. נכנסה אלי אשה מהגרת מפולין, שביס לראשה וילד כבן 8 או 10, חיוור פנים, חולה מזה שלושה שבועות. הומלץ בפניה להביא אותו אלי. אני לוקח כרטיס לפתוח למטופל חדש, אני מנסה לדובב אותו בשפת המדינה, הוא בקושי מגמגם צרפתי. ואני שואל את אמו, שגם היא חלשה מאד בשפה, היא אומרת – הוא לא לומד בבית ספר רגיל הוא לומד ב"חדר". זה בית ספר ליהודים, ואני מזפתי בה קשות, כך רק מביאים אנטישמיות. פתחנו בפניה את שערי המדינה, פליטים מפולין, מדוע אין הילד לומד את שפת הלאום כאן? והיא התנצלה שהוא עוד צעיר, שבעלה שייך לדור הישן, אבל הוא עוד יגדל וילמד בגימנסיה, וידע את השפה. ואני בזעם שואל את הילד: ב"חדר" הזה, מה למדת? ואז השתנה הילד, אורו עיניו, בידיש, שאני מהגרמנית שלי הבנתי, אמר לי מה הוא למד בפעם האחרונה בחדר.

יעקב, הוא אומר, על ערש דווי, מזמין את יוסף, מצווה עליו, משביע אותו, ומתחנן בפניו, 'אל נא תקברני במצרים, יש מערת המכפלה. אברהם, יצחק, שרה, רבקה, שם קברתי את לאה ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם. ואני בבואי מפדן, מתה עלי רחל בארץ כנען, בדרך, בעוד כברת ארץ לבוא אפרתה, ואקברה שם בדרך בית לחם.' מה פתאום, באמצע הבקשה של יעקב, הוא מספר לו על קבר רחל? אומר רש"י – וזה הכל הילד הזה מדבר, בן 8 או 10 – ומביא דברי חז"ל – "שהרגיש יעקב אבינו צורך להתנצל בפני יוסף ולומר – אני מטריח עליך טרחה כזאת, לשאת אותי ממצרים לחברון. אני עצמי לא טרחת לאמא שלך, לרחל, את הטרחה הזאת, למרות שהייתי קרוב מאד, על יד בית לחם. אפילו העירה, לבית לחם, לא הכנסתי אותה. קברתי אותה בדרך. אבל לא באשמתני ולא מרשלנות היתה זו. **ריבונו של עולם רצה כך**. הוא ידע: רב הטבחים של נבוכדנצר עתיד להוביל את בְּנֵיהָ של רחל, את בניי, לחורבן בית ראשון, ואז היא תצא מקברה, **'ונהי בכי**

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכונֶּה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ב', ט"ו בחשוון תשס"ז (06 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

תמרורים' שלה יישמע. 'רחל מבכה על בניה' ואלקים יענה לה – 'מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעולתך ויש תקווה לאחריתך, ושבנו בנים לגבולם'. [ירמיה ל"א]

אני – מספר ד"ר מקס נורדאו – לא ידעתי את נפשי. הסבתי את פניי לחלון, כדי שהאם והילד לא יראו את דמעותי זולגות, ואמרתי לעצמי: מקס, הלוא תבוש והלוא תיכלם? אתה אדם משכיל, נחשב כאינטלקטואל, עם תוארי דוקטור, אינך יודע מעט מזעיר מדברי ימי עמך, מכל כתבי הקודש הללו. כלום. ופה ילד חולה, חלוש, מהגר, פליט. והוא מדבר על יעקב ועל יוסף ועל ירמיהו ועל רחל, כאילו תמול שלשום, הכל חי לנגד עיניו. מחיתי את לחיי לפני שהסבתי את פניי אליהם. ואמרתי בלבי – עם שיש לו ילדים כאלה, שחיים כל כך את עברם, הם גם יחיו עם עתיד מזהיר.

בעתון של סוף אותו שבוע ראיתי מודעה: "מי שגורל העם היהודי חשוב בעיניו, מי שהאנטישמיות כואבת לו ומי שמחפש פתרון, נא להתקשר לח'מ לטכס עצה. ד"ר תיאודור הרצל". מיד נענית.

כשהקמנו את הקונגרס הציוני הראשון, וכובדתי לנאום בו, ריחפה לנגד עיני דמותו של הילד, שאת שמו אינני זוכר, אבל המילים האלה לא אשכח לעולם. כי הם בסיס הציונות, הם בסיס היהדות: "ושבו בנים לגבולם". =

[ד"ר אבשלום קור, בשבת האחרונה, בעונג שבת בבר מצווה לישראל כהן, בנו של הרב אופיר כהן מכפר דרום]
[עוד ניתן למצוא הרחבות לסיפור גם בגוגל במילות המפתח: "מקס נורדאו ושבנו בנים לגבולם"]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל